

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **E. D.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o návrhu žalobce ze dne 3. 6. 2009, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 11. 2. 2010, č.j. 44 Ca 83/2009 – 23,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému usnesení Krajského soudu v Praze, kterým bylo rozhodnuto, že se žádost žalobce o ustanovení právního zástupce se zamítá.

Krajský soud vycházel z následujícího skutkového stavu:

Žalobce podal kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2009, č. j. 44 Ca 83/2009 - 11, kterým byla odmítnuta jeho žaloba, poněvadž z ní nebylo možno zjistit, čeho se žalobce domáhá a proti jakému rozhodnutí jeho žaloba směřuje. V žalobě žalobce uváděl, že „nesouhlasí s rozhodnutím, že mu nebyla vydána poskytnutá peněžní částka podle § 8 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb. ze dne 22. 6. 2009 a tímto žádá o zvýšení příspěvku z důchodu“. V kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu, která byla krajskému soudu doručena dne 10. 11. 2009, požádal žalobce o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Krajský soud vyzval žalobce k doložení majetkových poměrů, jež by odůvodňovaly jeho žádost, vyplněním potvrzení o majetkových poměrech ve lhůtě 1 týdne ode dne doručení. Toto potvrzení žalobce ve lhůtě doložil. Majetkové poměry však ustanovení právního zástupce neodůvodňovaly, proto soud návrh zamítl.

Usnesení Krajského soudu v Praze napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností. Stěžovatel zopakoval žalobní argumentaci a uvedl, že nesouhlasí s výrokem soudu, neboť vše ve stanovené lhůtě soudu doložil. Podle stěžovatele „měsíční příjem 10 000 Kč není žádný velký majetek“ a dle jeho názoru soud nevzal v úvahu, že také musí přispívat na bydlení, topení, vodu, energie, popelnice, léky a dopravu k lékaři.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Vyjádření ke kasační stížnosti nebylo žalovanou podáno.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Praze v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížními důvody. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud především podotýká, že podle jeho konstantní judikatury *v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, www.nssoud.cz.).

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Takové nedostatky či vady Nejvyšší správní soud v posuzované věci nezjistil.

Podle § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Podle ustanovení § 35 odst. 8 věty první s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odst. 2 platí v takovém případě stát.

Podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. věty první účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků.

Z citace ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. tak plyne, že účastníku lze ustanovit usnesením zástupce tehdy, jestliže jsou splněny současně dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. Jak vyplývá z ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s., je v řízení o kasační stížnosti zastoupení advokátem povinné. Při posuzování zákonné podmínky „je-li to třeba k ochraně jeho práv" –uvedené v ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., lze jistě dospět k závěru, že ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti bude vždy třeba k ochraně práv stěžovatelů. V posuzované věci tedy ochrana práv stěžovatele vyžadovala ustanovení advokáta, a byla tak splněna jedna z podmínek uvedených v ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. Současně však nutno konstatovat, že splnění pouze jedné z podmínek uvedených v ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. nepostačuje pro závěr o povinnosti soudu ustanovit advokáta v řízení o kasační stížnosti. Je totiž třeba, aby byla zároveň splněna další v tomto ustanovení uvedená podmínka, tj. že jde o navrhovatele, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků.

Krajský soud v Praze se, ve spojení s obsahem § 105 odst. 2 s. ř. s., z něhož vyplývá požadavek povinného zastoupení stěžovatele v řízení o kasační stížnosti advokátem, blíže splněním druhé zákonné podmínky nezabýval, a výslovně posuzoval jen splnění podmínky prvé, přičemž shledal, že vzhledem k doloženým majetkovým poměrům stěžovatele, tato podmínka splněna není. Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením věci Krajským soudem v Praze ztotožňuje.

Při zkoumání existence podmínky, zda stěžovatel nemá dostatečné prostředky, nutno nejprve zdůraznit, že účastníka řízení „zatěžuje" jak břemeno tvrzení, tak i břemeno důkazní. To znamená, že pokud chce být účastník úspěšný, musí nejen uvést, v čem spatřuje svůj nedostatek prostředků, ale musí i takové tvrzení prokázat.

V tomto ohledu je třeba odmítnout tvrzení stěžovatele, že vše doložil soudu ve stanovené lhůtě. Stěžovatel toliko doložil, že disponuje finančními prostředky, respektive ve vyplněném potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pouze uvedl, že pobírá starobní důchod ve výši 10 162 Kč, jeho manželka ve výši 6522 Kč, přičemž jí náleží též příspěvek na péči 2000 Kč.

Právní úprava institutu individuálního osvobození od soudního poplatku neukládá soudu povinnost, aby sám za stěžovatele vyhledával skutečnosti, které by měly charakterizovat nedostatek stěžovatelových prostředků. Proto je nesprávná výtka stěžovatele, ostatně podávaná až v kasační stížnosti, že soud měl zvážit jeho další náklady.

Na tomto místě Nejvyšší správní soud uvádí, že jakkoli nelze přehlédnout, že odůvodnění krajského soudu je velmi strohé, lze si přeci jenom učinit úsudek, na základě jakých skutečností dospěl krajský soud k závěru, že majetkové poměry stěžovatele ustanovení zástupce neopravňují.

V posuzované věci krajský soud zkoumal a hodnotil osobní a majetkové poměry stěžovatele, a zjistil jakými disponuje peněžními prostředky, resp. příjmy. Takto zjištěné osobní a majetkové poměry vzal za východisko pro hodnocení a úvahy (byť se o nich výslovně v napadeném usnesení nezmínil), zda žadatel má či nemá dostatečné prostředky (jak to má na mysli § 36 odst. 3 s. ř. s.) k tomu, aby mohl uplatnit svá práva u soudu.

Krajský soud tak postupoval správně, neboť objektivně zjistil předpoklady na straně žadatele pro osvobození od soudních poplatků, a na základě učiněných zjištění ve věci rozhodl. Nejvyšší správní soud již dříve judikoval, že *osvobození od soudních poplatků je věcí úvahy soudu. Při rozhodování o něm soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším obdobným okolnostem*. Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2006, č. j. 4 Ans 3/2005 - 148, www.nssoud.cz.

Stěžovatel v posuzované věci zákonné předpoklady pro osvobození od soudních poplatků nesplnil a nelze mu podle dikce ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. ustanovit zástupce - advokáta v řízení o kasační stížnosti. Na tomto hodnocení a závěru nic nemění ani námitky stěžovatele uvedené v kasační stížnosti, že rovněž přispívá na bydlení, topení, vodu, energie, popelnice, léky a dopravu k lékaři.

Výše uvedený závěr pro stěžovatele tedy znamená, že hodlá-li pokračovat v řízení o kasační stížnosti, podané proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2009, č. j. 44 Ca 83/2009 - 11, bude třeba, aby si advokáta sám zvolil.

Kasační stížnost stěžovatele podanou z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení neshledal tudíž Nejvyšší správní soud za této situace důvodnou, a proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s, ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, žalovaná, která v řízení úspěch měla, žádné náklady neuplatňovala a Nejvyšší správní soud ani žádné vzniklé náklady ze spisu nezjistil. Rozhodl proto tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. dubna 2010

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu